

Paukščių ir žmonių gyvenimas prie Pilaitės Balčio ežero

Janina Gadliauskienė, Pilaitės bendruomenė

Šalia Pilaitės yra ne tik Salotės, Gilužio visiems žinomi ežerai, bet tarp jų – apžėlęs nendrėmis, viksvomis Balčio (kitų vadinamas Baltiekaus ežeriukas. Kas pavasarį čia parskrenda daugybė paukščių. Vienus besilankančius vilniečius džiugina paukščių klegesys, kiti gi, susipirko žemes ir statosi gyvenamuosius namus.

Pilaitės bendruomenė sunerimusi dėl šalia ežero užstatomų pakrančių ir pietinėje jo pusėje pradėtos gyvenvietės. Norėdami įsitinkinti ar miesto plėtra nebaugina čia perinčių paukščių ir kaip bus ateityje, balandžio 18 dieną, kartu su Algirdu Knistautu, Judėjimas už gamtą ir Edmundu Greimu, Lietuvos gamtos fondas, atstovais, ornitologais, Pilaitės bendruomenės nariai bei aktyvūs vilniečiai su vaikais surengė žygį aplink Balčio ežerą.

Priartėjus prie ežeriuko ornitologai iš karto pastebėjo gausybę paukščių, kaip pilkajį garnį, didžiąsias antis, ausuotąjį kragą, laukį, gulbę nebylę, rudagalvius kirus, nendrinę startą, dagilius, perkūno oželį, strazdą giesmininką, nendrinės linges, liepsneles, paprastąjį suopį, juodgalvę devynbalsę, mėlynąją zylę, didžiąją zylę. Tačiau atradimas buvo išgirdus didžiojo baublio skleidžiamą garsą. O neužilgo virš ežeriuko parskrido ir jūrinis erelis. Dar paėjėjęs ežero pakrante Edmundas pastebėjo smailiasnukių varlių buveines. Algirdas pastebėjo, kad balandžio vidurys – dar ankstyvas paukščių įvairovei nustatyti laikas. Geriausiai būtų atvykti birželio mėnesio pradžioje, - sakė Algirdas.

Stebėdami paukščius nutarėme, tuo pačiu, pasižiūrėti ar ežero pakrantės yra praeinamos. Neužilgo einant ta ežero puse, kuri yra priartėjusi link Salotės kotedžų, pastebėjome, kad ežero apsaugos juosta yra užsėta kultūrine žole, iš užpelkėjusios ežero dalies nuvestas vanduo į šalia dirbtinai įrengtą baseiną. Toje pačioje vietoje užpelkėjusios ežero pusės dugnas matėsi padengtas plėvele ir užpiltas akmenis skalda. Visa užpelkėjusi dalis išvalyta, paversta savotišku baseinu. Einant toliau, apsaugos juosta buvo užtvirta aukšta medine tvora. Kitoje išsikišusioje, užpelkėjusioje ežero dalyje (kuri pereina į upeliuką nutekantį į Salotės ežerą) pamatėme naujai pastatytus namus ir išraustą visą pakrantę iki vandens. Dar toliau, priartėjus prie kranto, kuris įsiterpia į ežero vidinę dalį, radome išpjautas savaimines pušaites, iškirstus pakrantės krūmus, medelius. Gali būti, kad šitoje vietoje neužilgo atsiras nauja sodyba. Dar paėjėjęs aptikome kelio įrengimui naujai išraustą plačią žemės juostą. Nors senasis kelias buvo nuo kranto už 15 metrų, naujasis - numatomas prie pat ežero kranto. Šalia kelio iš miško pusės matėsi naujai įrengta siurblinė (nuotekų), kuri aptarnaus netoli, už pušynėlio besikuriančią gyvenvietę.

Susipažinus su esama padėtimi iš karto klausėme specialistų kaip ši plėtra įtakos paukščių gyvenimą. Ar išliks paukščių įvairovė. Algirdo ir Edmundo buvo vieninga nuomonė, kad paukščiai prisitaikytų prie miesto sąlygų. Tačiau toks brutalus pakrančių darymas, kaip kelio įrengimas prie pat kranto ar planuojama sodyba į ežero gilumą įsiterpusią pakrantę bei užpelkėjusios ežero dalies išvalymas yra aplinkosaugininkams iš viso nesuprantamas ir skubiai taisytinamas.

Algirdui Knystautui apie Balčio ežero problemas paskelbus spaudoje, Pilaitės bendruomenė kreipėsi į Seimo narę Aureliją Stancikienę, prašydami padėti išsiaiškinti dėl Balčio ežero pakrančių ir užpelkėjusios vietos sudarkymo. Seimo narė pažadėjo kreiptis į institucijas ir išsiaiškinti kodėl užtvirta ežero apsauginė juosta, nuleidžiamas ežero vanduo, pakeičiamas dugnas bei sudarkomi krantai.

Atrodo, protingai elgiantis galėtų gyventi kartu ir paukščiai, ir vilniečiai. Tačiau neaišku ties kuria vieta praeina ta protingumo riba. Kai grįžome paežere namo, kitoje ežero pusėje aptikome meškeriotojus. Jie kaip nieko sėdėjo ant šiukšlių krūvos ir meškeres buvo sumerkę šiukšliname vandenyje. Paklausus ar ne gėda sėdėti tarp šiukšlių, jie atsakė gal mes galime jas ir surinkti. Visoje Lietuvoje entuziastingai vykusi akcija „Darom“ parodė, kad šiukšles galima susirinkti, bet sudarkius gamtos įvairovę – jau ne.

